

ANY 2016/17
Josep
Maria
PLANES

Josep Planes

Recuperem unes gotes de la crònica nocturna de final dels anys 20 amb la visió de la Rambla barcelonina i el seu paisatge humà que en va fer el periodista manresà Josep Maria Planes (1907-1936) i que posteriorment va incloure al llibre «Nits de Barcelona». Tria de **Pep Corral Vilella**

El llegat LA RAMBLA

INCLÒS A «NITS DE BARCELONA»

La Rambla és el final obligat de les nits de Barcelona, tant en la literatura com en la realitat. Però mentre ens trobem que un cabaret, un dancing, un music-hall són temes periodístics que, en certa manera, caben dins les possibilitats de la nostra prosa, La Rambla ens fuig de les mans, se'ns escapa, com un ocell meravellós que es riu del poder caçador de la nostra ploma.

Si la Rambla, en lloc d'ésser un carrer, fos una senyora, sospito que jo seria un d'aquells enamorats que no se sabrien moure del seu costat, però que no podrien dir-li unes paraules escaients. Per massa amor o per manca d'imaginació. Per totes dues coses, potser, a la vegada.

Amb els amics, fa anys que hem acordat que la Rambla és el carrer més bonic del món. A cada hora i a cada minut. En l'orgia de color matinal, la pausa digestiva de la tarda, l'alegria llampant del vespre i la famosa simpatia de la nit.

La nit, la Rambla s'ha posat una mica de maquillatge. Passen uns senyors, amb el pas calmos, que es passegen. La Rambla és l'únic carrer del planeta que té passejants a totes hores.

Passen les dones de nit, afinades per la gràcia del carrer. L'aire de la Rambla posa el lubricant de la simpatia als espectacles més esqueixats. Així veieu uns desgraciats que dormen a les cadires, i a la vista no us fa aquella coïssor especial que donen les escenes totalment desagradables.

Passen els taxis; els que van plens, ràpids, a la cacera d'una alcova que no sempre és casta; els que van buits, lentament, amb un aire de convit. El taxi lliure té alguna cosa de felí, d'insinuant, com les dones que passen per damunt l'asfalt brillant.

La sortida dels teatres ha posat un moment de confusió en el ritme de la Rambla. La cosa s'arregla de seguida: Els ramblistes indesitjables fugen a la recerca d'una xocolata desfeta plena de virtuts familiars o bé d'un llit perfumat d'amor al treball.

Passats aquests moments de pànic per la invasió estrangera, la Rambla reprèn la seva vida normal. Els bars comencen a rebre els disciplinats parroquians de les tertúlies nocturnes.

Surt la gent dels cabarets. Les senyores lluint amb un aire provocatiu el senyor pescat de fresc. El pobre senyor es troba que no se n'adona, de nassos, a la Farmàcia Internacional. Aquesta farmàcia és el pròleg obligat de la gran aventura nocturna, i constitueix, per dir-ho així, la pedra de toc per descobrir la psicologia del pobre *miché*. Si el veieu entrar amb un somriure innocent, sense ni una gota d'alarma en la mirada, podeu

ARXIU HISTÒRIC

Ambient al quiosc de Canaletes, a la part alta de la Rambla de Barcelona, un dels espais que van captivar Planes

estar segurs que es tracta d'un inexpert, d'un home que fins aleshores s'ha lliurat a veritables disbauxes de fidelitat matrimonial. Perquè a la Farmàcia Internacional hom sap com hi entra, però no com en surt. Dintre aquest panorama ericà de vaguetats només se sap de cert que la senyora que us acompanya sortirà proveïda de tota mena de productes d'higiene i de perfumeria, en quantitat suficient que li permeti mantenir decorosament el seu tocador fins a la pesca del pròxim protector. I com que, en aquest ram, les pobres noies són molt escèptiques, els paquets que a la matinada surten de la Farmàcia Internacional agafen proporcions inhumanes.

La sortida dels cabarets, sobretot en les festes una mica assenyalsades, posa al carrer una nota extraordinària de vida i moviment. És l'hora de l'imprevist, en què les idees més absurdes són possibles de realitzar. Una mica de carnaval de tot l'any. Les dames van penjades del braç dels cavallers amb un arrapament tot particular. Hi ha ulls plens d'amor, altres de malfiança, altres d'avorriment...

L'alegria diguem-ne artificial produeix resultats inesperats. És perfectament normal, per exemple, que dos joves agafin un taxi.

-On anem? -demana el xofer.
-A casa.
-I on és la casa?

-Caram, busqui-ho. Per això és xofer! Aleshores s'organitza un joc apassionant. El xofer tira Rambla amunt i s'enfilen per qualsevol carrer de l'Eixample.

-Vas malament -li diuen els joves. Virada a la dreta, a l'esquerra, volten tres carrers més...

-Ara, ara et cremes! La cosa continua així. El xofer, guiat per un instint que li falla a cada moment, cerca el fantàstic domicili. Ara s'hi acosta, ara se n'allunya i, finalment, a les nou del matí, l'encerta de ple. Els joves paguen, satisfets d'haver trobat un joc nou.

Aquestes coses, només poden inventar-se a la matinada i a la Rambla.

A les tres, el senyor Gall surt de l'Artístic i baixa lentament la Rambla. El senyor Gall és el ramblista més empedernit de Barcelona, i per això volem dedicar-li aquest lloc d'honor.

El nostre amic va sol, amb el nas tallant l'aire que puja del mar. *O Secolo* a la butxaca, va a la recerca del seu ressopó. Fins tard, tan tard com pugui, llegirà el seu diari predilecte, i amb els amics que es presentin farà una conversa viva i picant, amb gust d'all i de menta. Quan apunta el dia, el senyor Gall se'n va xino xano cap a casa seva. Viu al Passeig de Gràcia. Hi arriba que el sol ja és alt. Surt al terradet i rega les flors amb amor. Les senyores que el veuen li dediquen una mi-

rada tendra i diuen a llurs marits, que encara dormen:

-Veus?, pren exemple. A aquestes hores, i ja és de peus a terra. Per això té tanta salut. Per això farà tants anys...

Una nit, el senyor Gall baixava la Rambla, com sempre. Anava a fer el ressopó a Cal Joan. A la porta del restaurant, troba uns amics.

-I ara, ja sortiu? -Per força. El Governador fa tancar tots els establiments a les tres de la matinada.

El senyor Gall s'escandalitza. Entra a Cal Joan. Tot són presses. «Ànsia, ànsia, si vol que el serveixin! S'ha de tancar...»

Al cap de cinc minuts, el senyor Gall torna a ésser a la Rambla. Està magnífic, radiant d'indignació.

-M'ha passat una cosa fantàstica-diu-. Resulta que m'he tingut de beure una truita!

Les quatre, les cinc, les sis...

Molta gent, encara, a la Rambla. Han sortit els diaris, han regat i l'asfalt brilla, magnífic, sota la palma d'aigua de les mangues. Ha baixat aquell tramvia boig, que va contra direcció -ningú sap per què-; alguna florista comença d'arreglar la parada. L'aire és gris, i té aquella llum absurda que provoca la barreja dels darrers fanals encesos i les primeres clarianes del dia.

Els darrers noctàmbuls pugen cap a la Plaça de Catalunya, expulsats pel despertar de la ciutat, frenètic de treball. En passar per davant de Canaletes, deixen les claus de la Rambla a la gent que va per feina.

El taxi lliure té alguna cosa de felí, d'insinuant, com les dones que passen per damunt l'asfalt brillant